

Statens vegvesen

Sykkelens plass i planhierarkiet

Tord Viggo Thorshov
Hege Herheim Tassell
Utbyggingsavdelingen
Statens vegvesen Vegdirektoratet

Sykkelen - et transportmiddel

Miljøvennlig, billig og helsebringende

Trygg og attraktiv sykling
forutsetter:

- Plass i gatebildet
- Sammenhengende sykkelvegnett
- Utbyggingsmønster som tilrettelegger for sykling

Hvorfor plan- og bygningsloven

Areal- og transportplanlegging skjer etter PBL

Planlegging etter PBL sikrer:

- Helhetlig planlegging
- Vurdering av konsekvenser
- Offentlig debatt
- Medvirkning etter bestemte regler

Nasjonale føringer

- Stortingsmeldinger
- Rundskriv
  - innsigelse i plansaker
- Rikspolitiske retningslinjer
  - samordnet areal- og transportplanlegging
  - barn og planlegging
- Forskrifter (hjemlet i pbl)

Statens ansvar for sammenhengende hovednett for sykkeltrafikk

Kommunen og SVV har et **felles ansvar** for å utarbeide planer

SVV skal **sammen** med kommunene initiere, organisere og utføre planleggingen

Planene behandles og vedtas etter bestemmelsene i plan- og bygningsloven

Planhierarkiet i PBL

Kommune(del)plan - Hvorfor

- Bedre forankring
  - Politisk og administrativt
  - Hos kommune og andre myndigheter
- Grunnlag for oppfølging
  - Behov for tiltak
  - Prioritering
- Grunnlag for forvaltning
  - Behandling av enkeltplaner / søknader
- **Rettsvirkning (gjelder arealdelen) jf pbl §20-6**
  - **Forbud mot tiltak som er i strid med planen**

Kommunedelplan for sykkel - alternativer

Tematisk kommunedelplan

- Uten plankart (arealbrukskategorier) og bestemmelser etter pbl § 20-4
- Eventuelt innarbeiding i kommuneplanens arealdel senere
- Forankring, men ikke rettsvirkning (så lenge den ikke er innarbeidet i arealdelen)

Geografisk kommunedelplan

- med plankart og bestemmelser etter pbl § 20-4
- Hovednett for sykkeltrafikk vist med arealbrukskategorier etter §20-4
- Forankring og rettsvirkning
- Krav om behandling etter forskrift om konsekvensutredninger

Kommuneplanens arealdel (§ 20-4)

Arealkategorier

1. Byggeområder
2. LNF-områder
3. Områder for råstoffutvinning
4. Andre områder som er båndlagt
5. Områder for særskilt bruk eller vern av sjø og ...
6. **Viktige ledd i kommunikasjonssystemet**

Begrenset mulighet til å fastsette utfyllende bestemmelser, jf § 20-4 pkt. a)-h)

Listen er uttømmende

Hovednett for sykkel i arealdelen:

viktige ledd i kommunikasjonssystemet – *“herunder overordnet nett for kjøreveger, kollektivtrafikk, **gang- og sykkelveier** ...”*

fra Ot. Prp. nr. 56 (1984-85)

Fra “Plan og kart etter plan – og bygningsloven” (MD):

*Gang- og sykkelveger, turveger og skiløyper kan omfattes av byggeområde eller båndlagte områder. **De kan også være viktige ledd i kommunikasjonssystemet, hvis de er del av et mer overordnet gang-, sykkel- eller turvegnett.** Det kan også vurderes i det enkelte tilfellet om disse formål kan innpasses i LNF-området, der de ikke kommer i konflikt med denne arealbrukskategorien. Anlegg og opparbeiding skjer da vanligvis etter private avtaler.*

Norm for framstilling av arealdelen - aktuelle symboler for sykkelnett

NÅVÆRENDE (SOSI AREALST=1) FARGE: CMYK 0-0-0-100 / RGB 0-0-0 / PMS E 325-1			FRAMTIDIG (SOSI AREALST=2) FARGE: CMYK 0-100-100-0 / RGB 255-0-0 / PMS E 73-1		
Tunnel VERTNIV=1	På bakken VERTNIV=2	Bro mv. VERTNIV=3	Tunnel VERTNIV=1	På bakken VERTNIV=2	Bro mv. VERTNIV=3
	●●●●●●●●			●●●●●●●●	
□□□□□□	○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○	□ □ □ □ □ □ □ □	□ □ □ □ □ □ □ □	○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○	□ □ □ □ □ □ □ □
.....	●●●●●●●●	-----	.....	●●●●●●●●	-----
■■■■■■■■■■	■ ■ ■ ■ ■ ■ ■ ■	■ ■ ■ ■ ■ ■ ■ ■	■■■■■■■■■■	■ ■ ■ ■ ■ ■ ■ ■	■■■■■■■■■■

Arealdel for hovednett for sykkel - eksempel

PLANBESTEMMELSER

DE AREALER SOM BEHØRS AV DENNE PLANEN, GÅR FRAM AV KARTET. DERESOM DET FALMIGS PLANER OG STØDGE- OG ANLEGGSTILTA SOM BEHØRS I DISSE AREALENE, SVAL DET UTARBEIDETS PLANER SVAL TILSATT DISSE PLANENE. SIKKERHETSPLAN, FOR DET AKTUELLE STØDGE- OG ANLEGGSTILTAET SOM JERHET.

TEGNFORKLARING

P. og BL. § 30-4 AREALDELEN AV KOMMUNEDELPLAN, ANGITT FORMAL

6. VIKTIGE LEDD I KOMMUNIKASJONS-SYST. PLANEN OMFAFTER GANG- OG SYKKELTRASJENE NR. 1 - 24:

01. Dalsveen - Gløvderbuide
02. Gløvderbuide - Nyelien
03. Nyelien - Bjørnmygga
04. Stikkveivelen
05. Fv 55 - nordspissen - Hamne
06. Hamne nord - Hamne sør
07. Hamne sør - Gløvderbuide
08. Gløvderbuide - Brøtten
09. Postheimen - Siltanberg
10. Strandveien
11. Fegareng - Fylkesveien
12. Langnesveien
13. Troms museum - Langnesveien
14. Lystøpe, sør
15. Lystøpe, nord
16. Ormsveien
17. Rindemveien
18. Siltan - Hamne
19. Siltan - Lita
20. Kommunegård - Rindem
21. Rindem - Troms kunstforening
22. Troms kunstforening - Krokan forstads
23. Krokan forstads - Skjæret
24. Turistveien - sentrum

STREKSYMBOLER

- KORT TUNNELS GÅR- OG SYKKELVEI
- Hovednett - Lang- og tverrveier
- Andre hovednett
- Sideveier

- Fv.
- KORT TUNNEL

- 1. Trase
- 2. Trase

SKALTTREK: 1:5000 1cm = 500m

DATE	Utgitt	KARTBLAD

Statens vegvesen

Eksempel – sykkelplan Kongsberg

Statens vegvesen

KU- og kommuneplanprosess

<p>Avklaring av rammer og utfordr.</p> <p>Utarbeide forslag til plan-program (§ 5)</p>	<p>Aktuelle spørsmål gjøres kjent (pbl § 20-5) eller</p> <p>Høring og off. ettersyn av forslag til planprogram (§ 6)</p>	<p>Fast-setting av plan-program (§ 6)</p>	<p>Utarbeide plan-forslag med KU (§ 8)</p>	<p>Høring og off. ettersyn av planforslag (pbl § 20-5) med KU (§ 9)</p>	<p>Planvedtak (pbl §§ 20-5) med: Hensyn til KU og uttalelser Evt krav til unders. / avklar. Evt vilkår (§11)</p>	<p>Kunn-gjøring av plan-vedtak med begrun-nelse</p>
--	--	---	--	---	--	---

Planprogram (§5 i KU-forskriften)

- Avklare rammer og premisser for planarbeidet
- Tilpasset plannivå og omfang av planarbeid
- Beskrivelse av planen og antatte problemstillinger som vil bli belyst og hvilke alternativer som vil bli vurdert
- Gjøre rede for:
  - Forhold avklart i overordna plan
  - Utredninger som foreslås utført
  - Metoder

Aktuelle verktøy

- ATP-modellen
- Håndbok 140 – GS-modul i EFFEKT
  - Spesialmodul i EFFEKT for analyse av tiltak i vegnettet for GS-trafikk
  - Egner seg til analyse av prosjekter som innebærer forbedringer i eksisterende GS-vegnett
  - Beregner følgende effekter
    - Tidsforbruk og tidskostnader
    - Ulykker og ulykkeskostnader
    - Helsekostnader
    - Utrygghetskostnader
    - Kostnader til bygging, drift og vedlikehold

Grunnlag for videre planarbeid

Kommunedelplan for hovednett for sykkeltrafikk bør avklare:

- Behovet for tiltak og prioritering
- Hvilken saksbehandling (reguleringsplan, byggesaksbehandling eller behandling etter annet regelverk) som er nødvendig for de ulike tiltakene
- Ansvar for gjennomføring, finansiering og vedlikehold av tiltakene (særlig langs fylkesveg)
  - (NB: kan ikke fastsettes bindende i plan etter pbl, men forankres i egen avtale)

Arealdelen - grunnlag for forvaltning

For kommunen som planmyndighet:

- Hjemmel til å si nei til søknads- og meldepliktige tiltak som er i strid med arealdelen (for hovednett for sykkeltrafikk)
  - Ev kreve at det lages en plan som sikrer at forholdet til hovednett for sykkel ivaretas før tiltaket tillates gjennomført

For SVV – som planforvalter/innsigelsesmyndighet:

- Grunnlag for innsigelse mot (eller evt klage på) reguleringsplaner som er i strid med arealdelen

Ny plan- og bygningslov

Tydeliggjøre transportløsninger og sykkel som tema i arealplanleggingen

Hovednett for sykkel og sykkelparkering kan vises som egne formål i arealplaner

Kommuneplanbestemmelser kan sette krav til transportløsninger i tilknytning til ny utbygging

